

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1938.

Första kammaren.

Nr 2.

Tisdagen den 11 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 10.30 f. m.

Herr *Ekströmer* anmälde, att han infunnit sig vid riksdagen.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträde onsdagen den 12 innevarande månad företaga följande val, nämligen

dels av fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning,

dels av fyra ledamöter för att delta i talmansöverläggningarna,

dels ock av två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli.

Detta förslag antogs.

Herr talmannen yttrade vidare, att han, likaledes efter samråd med andra kammarens talman, finge föreslå, det första kammaren ville besluta att företaga vid sammanträde, som komme att hållas fredagen den 14 i denna månad, val av ledamöter och vid sammanträde påföljande dag val av suppleanter i de ständiga utskotten och utrikesnämnden.

Vad herr talmannen sålunda föreslagit bifölls.

Ordet lämnades härefter till **förste vice talmannen**, som anförde: Jag ber att få hemställa, herr talman, att första kammaren måtte besluta, att antalet suppleanter i de ordinarie utskotten, förutom utrikesutskottet, vad denna kammar beträffar måtte bestämmas till: för konstitutionsutskottet 14, för statsutskottet 16, för bevillningsutskottet 13, för bankoutskottet 8, för första lagutskottet 8, för andra lagutskottet 12 och för jordbruksutskottet 8.

Denna hemställan bifölls.

På framställning av herr talmannen beslöt kammaren nu, kl. 10.35 f. m., att ajournera sina förhandlingar till 10.45 f. m.

Till åtlydnad av Kungl. Maj:ts kallelse avgingo herr talmannen och kammarens ledamöter kl. 10.45 f. m. till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls av biskopen i Härnösands stift Torsten Bohlin. Efter gudstjänstens slut begav kammaren sig till rikssalen, i vilken även andra kammaren infann sig.

Hans Maj:t Konungen kom tillstädes och öppnade riksdagen med det i protokollsbihanget införda tal.

Herr **talmannen** framträdde därpå och yttrade:

Allernådigste Konung, Eders Maj:t! När riksdagen samlas för att i enlighet med vårt lands författning och demokratiska styrelsesätt fatta avgörande angående rikets angelägenheter, står man alltid frågande vad som utöver de löpande ärendena kan vara aktuellt.

Genom Konungens budskap till riksdagen lämnas meddelande härom.

Vårt svenska folk får väl numera anses vara omhuldat med en social omvårdnad som aldrig tillföre, detta i syfte att förbättra levnaden för dem som därav äro i behov. Önskvärt är att reformer härutinnan noga prövas icke blott till deras berättigande och nyttighet utan icke mindre till deras konsekvenser, så att våra ekonomiska grundvalar befinnas vara tillräckligt starka för att de må bliva bestående.

Intet tvivel råder om att icke lämplig avvägning på hithörande områden stärker fosterlandskärleken till god samverkan i inre angelägenheter och befrästar till orubblig sammanhållning, när det gäller rikets trygghet och självständighet.

Trettio år ha nyligen förflutit, sedan Eders Maj:t övertog regeringsansvaret. Växlande öden i olika delar av världen ha vi under denna tid bevittnat. Vårt land har kanske lyckligare än något annat undgått omstörtande händelser. En av grundanledningarna härtill har varit och är alltjämt överensstämmelsen och det lyckliga samförståndet mellan Konungens och folkets politiska inställning. Med tacksamhet ha vi anledning att se tillbaka och mot framtiden med förtröstan och förhoppning om fortsatt god samverkan. Med tillfredsställelse deltaga vi i den glädje som Eders Maj:t känner över att i dag få mottaga hyllning av Hertigen av Dalarne.

Må välgång följa Konung och konungahus, detta är första kammarens uppriktiga önskan, framburen med undersåtlig vörnd, tillit och trohet.

Sedan andra kammarens talman därefter i denna kammarens namn till Hans Maj:t Konungen framfört andra kammarens undersåtliga vörnd, fingo talmännen vardera mottaga, av herr statsrådet och chefen för finansdepartementet Wigforss ett exemplar av Kungl. Maj:ts propositioner nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1938/1939, och nr 2, med förslag till övergångsstat för budgetåret 1937/1938, samt av herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet Westman ett exemplar av Kungl. Maj:ts berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Härpå avlade Hans Kungl. Höghet Arvfursten, Hertigen av Dalarne, Carl Johan Arthur, tro- och huldhetsed till Hans Maj:t Konungen; varefter ceremonien å rikssalen avslutades och första kammaren enligt beslut, fattat före avtågandet från samlingsrummet, åtskildes vid utgången från rikssalen kl. 12.20 på dagen.

In fidem

G. H. Berggren.

Onsdagen den 12 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Herr statsrådet *Westman* avlämnade

dels Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 7, med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 13 april 1883 (nr 16 s. 1) angående förlagsinteckning;

nr 8, med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/1938;

nr 9, angående godkännande av ett mellan Sverige och Siam avslutat vänskaps-, handels- och sjöfartsavtal;

nr 10, angående ändring i villkoren för statsbidrag till vissa skeppsdockor;

nr 15, angående godkännande av en den 10 april 1926 avslutad internationell konvention rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter, m. m.;

nr 16, angående godkännande av en den 29 maj 1933 avslutad internationell konvention rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om kvarstad å luftfartyg, m. m.;

nr 22, med förslag till lag om ändrad lydelse av 9 § utsökningslagen;

nr 24, angående penninglotteriväsendet;

nr 25, om godkännande av det internationella avtalet den 13 maj 1936 angående enhetligt system för utprickning av farleder;

nr 26, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift;

nr 27, angående förstärkning av tionde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga;

nr 28, angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord;

nr 29, med förslag till lag om avlösning av avgälder från de till skatte försålda så kallade halländska kyrkohemmanen, m. m.;

nr 30, med förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § strafflagen för krigsmakten, m. m.;

nr 31, angående förvärv av vattenrätt i Nämforsen och Lillängesforsen;

nr 32, med förslag till lag om hittegoods, m. m.;

nr 33, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

nr 34, angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.;

nr 35, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att biträda ackordsupp-
görelser i fråga om kronans fordringar för försålda kronoegendomar;

nr 36, med förslag till lag med vissa bestämmelser om doms avkunnande vid rådhusrätt;

nr 37, med förslag till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1938; samt

nr 38, med förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet för år 1938;

dels ock Kungl. Maj:ts skrivelse nr 23, om förordnande av en statsrådsledamot att utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 3, med förslag till lag angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behov (rekvisitionslag), lag om skyldighet i vissa fall att i fredstid tillhandahålla förnödenheter m. m. för krigsmaktens behov och lag om förfogande över viss egendom för krigsmaktens behov (militär förfogandelag);

nr 4, med förslag till lag om förfoganderätt för luftskyddets behov;

nr 5, med förslag till förordning om livräntetillägg av statsmedel åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete;

nr 6, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer;

nr 11, angående understöd åt föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina för verksamheten vid åkerbrukskolonien Hall;

nr 12, med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 § lagen den 9 april 1926 (nr 66) angående anskaffande av fartyg för krigsmaktens ställande på krigsfot (fartygsuttagningslagen);

nr 13, angående medel för anordnande av vissa försök med generatorgasdrivna automobiler;

nr 14, angående tackande av förskottsvis utbetalade merkostnader för vissa byggnadsarbeten för signalregementets förläggning å Lilla Frösunda;

nr 18, med förslag till förordningar om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt tvångsarbetare och fångar m. fl.;

nr 19, med förslag till lag om understödsföreningar m. m.;

nr 20, med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 26 juni 1931 (nr 280) om erkända sjukkassor, m. m.; samt

nr 21, angående statsbidrag åt erkända sjukkassor för vissa utgifter, som sådana kassor haft på grund av åtaganden, vilka jämlikt övergångsbestämmelserna till lagen den 26 juni 1931 om ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar skolat bedömas efter lagen den 4 juli 1910 om sjukkassor.

Företogs val av fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Björnsson	.....	med 95 röster,
» Borell	.....	» 95 » ,
» Friggeråker	.....	» 95 » ,
» Ström, Fredrik,	.....	» 95 » .

Anställdes val av fyra ledamöter för att deltaga i talmansöverläggningarna; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Domö	.....	med 72 röster,
» Larsson, Sam,	.....	» 72 » ,
» Tjällgren	.....	» 72 » ,
» Åkerberg	.....	» 72 » .

Företogs val av två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli, och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Björkman, Gustaf Adolf, ... med 56 röster,
» Wahlmark ..... » 56 » .

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts nästlidna dag på rikssalen överlämnade berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts under gårdagen på rikssalen överlämnade propositioner nr 1 och 2 blevo dessa propositioner på begäran bordlagda.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens år 1937 församlade revisorers berättelse om verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1936—30 juni 1937.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1937 församlade revisorers berättelse om verkställd granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1936—30 juni 1937 m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott militieombudsmannens vid innevarande riksmöte avgivna ämbetsberättelse.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts skrivelse med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Nils Jacob Eberhard Quensel att under innevarande lagtima riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet;

och skulle underrättelse om denna skrivelses innehåll genom utdrag av protokollet meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hava inseende över riksdagens kansli.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 3—16, 18—22 och 24—38 blevo desamma på begäran bordlagda.

Herr *Bergqvist* avlämnade en av honom m. fl. undertecknad motion, nr 1, om utredning och förslag angående skatteutjämningsbidrag till hårt skatte-tyngda landstingsområden.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Ordet lämnades på begäran till herr **förste vice talmannen**, som anförde: Herr talman! Jag ber att få hemställa, att kammaren måtte besluta, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och 2 sättas sist på föredragningslistan för nästa plenum.

Denna hemställan bifölls.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12.37 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.
